


---

# Uchchishtaganapati Puja Paddhati

——  
उच्छिष्टगणपतिपूजापद्धतिः

——  
Document Information



---

Text title : Uchchishtaganapati Puja Paddhati  
File name : uchChiShTagaNapatipUjApaddhatiH.itx  
Category : ganesha, pUjA  
Location : doc\_ganesha  
Transliterated by : Krishna Vallapareddy krishna321 at hotmail.com  
Proofread by : Krishna Vallapareddy  
Description/comments : From Uchchishta Ganapati Panchanga part 2  
Latest update : August 28, 2021  
Send corrections to : sanskrit@cheerful.com

---

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

**Please help to maintain respect for volunteer spirit.**

---

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

---

December 3, 2021

*sanskritdocuments.org*

---



---

## Uchchishtaganapati Puja Paddhati

---

### ઉચ્છિષ્ટગણપતિપૂજાપદ્ધતિ:

---



શ્રીગણેશાય નમઃ ।

અથ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતિપૂજાપદ્ધતિઃ ।

તત્રાદૌ પૂર્વકૃત્યમ્ ॥

પુરશ્ચરણાત્પ્રાક્તૃતીયાદિવસે ક્ષૌરાદિકં વિધાય તતઃ

પ્રાયશ્ચિત્તાડ્ગભૂતવિષ્ણુ પૂજા વિષ્ણુતર્પણં વિષ્ણુશ્રાદ્ધં હોમં

ચાન્દ્રાયણાદિ વ્રતં ચ કુર્યાત્ ।

વ્રતાશક્તૌ ગોદાનં દ્રવ્યદાનં ચ કુર્યાત્ ।

યદિ સર્વકર્માશક્તસ્તતઃ પ્રાયશ્ચિત્તાડ્ગભૂતપચ્ચગવ્યપ્રાશનં કુર્યાત્ ।

તત્ર મન્ત્રઃ ।

“યત્વગસ્થિગતં પાપં દેહે તિષ્ઠતિ મામકે ।

પ્રાશનાત્પચ્ચગવ્યસ્ય દહત્યગ્નિરિવેન્ધનમ્ ॥ ૧ ॥”

ઇતિ પઠિત્વા પ્રણવેન પચ્ચગવ્યં પિબેત્ ।

તદ્દિને ઉપવાસં કૃત્વા અશક્તશ્ચેત્યયઃપાનં હવિષ્યાન્ને

નૈકભક્તવ્રતં કૃત્વા તતઃ પુરશ્ચરણાત્પૂર્વદિને

સ્વદેહશુદ્ધ્યર્થં પુરશ્ચરણાધિકારપ્રાપ્ત્યર્થં ચાયુતગાયત્રીજપં

કુર્યાત્ ॥

તથથા ।

દેશકાલૌ સહૃત્યૈજ્ઞાતાજ્ઞાતપાપક્ષયાર્થં

કરિષ્યમાણોચ્છિષ્ટગણેશપુરશ્ચરણાધિકારાર્થમ્મુકમન્ત્રેણ

સિદ્ધ્યર્થં ચ ગાયત્ર્યયુતજપમહં કરિષ્યે ઇતિ સહુલ્ય

ગાયત્ર્યયુતં જપેત્ ।

તતઃ ગાયત્ર્યા આચાર્ય્યઋષિં વિશ્વામિત્રં તર્પયામિ ૧

ગાયત્રીછન્દસ્તર્પયામિ ૨ સવિતારં દેવતાં તર્પયામિ ૩ ઇતિ તર્પણં

કૃત્વા તતોસ્થાં રાત્રૌ દેવતોપાસ્તિં શુભાશુભસ્વપ્નં વિચારયેત્ ॥

तद्यथा ।

स्नानादिकं कृत्वा हरिपादाभ्युजं स्मृत्वा कुशासनादिशय्यायां यथासुभं स्थित्वा वृषभध्वजं प्रार्थयेत् ॥

तत्र मन्त्रः ॐ “भगवन्देवदेवेश शूलभृदृषवाहन ।

ध्याननिष्ठं समायश्च मम सुमस्य शाश्वत ॥ १ ॥

ॐ नमोऽजाय त्रिनेत्राय पिङ्गलाय मलात्मने ।

वामाय विश्वरूपाय स्वप्राधिपतये नमः ॥ २ ॥

स्वप्ने कथय मे तथ्यं सर्वकार्येष्वशेषतः ।

द्वियासिद्धिं विधास्यामि त्वत्प्रसादान्मत्तेश्वर ॥ ३ ॥”

एति मन्त्रेणोत्तरशतवारं शिवं प्रार्थ्यं निद्रां कुर्यात् ॥

ततः स्वप्नं दृष्टं निशि प्रातर्गुरवे विनिवेदयेत् ।

अथवा स्वयं स्वप्नं विचारयेत् ।

एति पूर्वकृत्यम् ।

ततश्चन्द्रतारादिभलान्विते सुमुहूर्ते विविक्ते देशेऽपस्थानं प्रकल्प्य

पुरश्चरणादिवसे ब्राह्मे मुहूर्ते योत्थाय प्रातःस्मरणां कुर्यात् ॥

### गणेशप्रातःस्मरणम्

अथ गणेशप्रातःस्मरणम् ।

“ॐ प्रातः स्मरामि गणेशनाथमनाथबन्धुं सिन्दूरपूर्णापरिशोभितगण्डयुग्मम् ।

उद्गण्डविघ्नपरिभण्डनचण्डण्डमाभण्डलादिसुरनायकवृन्दवन्ध्यम् ॥ १ ॥

प्रातर्नमामि यतुराननवन्धमानमिच्छानुकूलमभिलं य वरं ददानम् ।

तं तुन्दिलं द्विरसनाधिपयज्ञसूत्रं पुत्रं विलासयतुरं शिव्योः शिवाय ॥ २ ॥

प्रातर्भाज्यभयदं भलुभक्तशोकदावानलं गणविभुं वरकुञ्जरास्यम् ।

अज्ञानकाननविनाशनलव्यवाहमुत्साहवर्धनमहं सुतमीश्वरस्य ॥ ३ ॥”

श्लोकत्रयमिदं पुण्यं सदासाम्राज्यदायकम् ।

प्रातरुत्थाय सततं यः पठेत्प्रयतः पुमान् ॥ ४ ॥

एति स्मरणां कृत्वा भूमिं प्रार्थयेत् ।

तत्रमन्त्रः ।

“समुद्रमेभले देवि पर्वतस्तनमण्डले ।

विष्णुपत्नि नमस्तुभ्यं पादस्पर्शं क्षमस्व मे ॥ १ ॥

ઇતિ ભૂમિં સમ્પ્રાર્થ્ય શ્વાસાનુસારેણ ભૂમૌ પાદં દત્વા બહિર્વ્રજેત્ ॥

ઇતિ પ્રાતઃકૃત્યમ્ ।

તતોગ્રામાદ્બાહિર્નૈરૂત્યકોણે જનવર્જિતે ઉત્તરાભિમુખઃ અનુપાનત્કો  
વસ્ત્રેણ શિરઃ પ્રાવૃત્ય મલમોચનં કૃત્વામૃત્તિકયા જલેન ચ  
યથાસડ્ધ્યં શૌચં કૃત્વાહસ્તૌ પાદૌ પ્રક્ષાલ્ય ગણ્ડૂષં કૃત્વા  
દન્તધાવનં ચ કુર્યાત્ ॥

તથથા ॥

આમ્રચમ્પકાપામાર્ગદ્યન્યતમં દ્વાદશાડ્ગુલં દન્તકાષ્ઠં ગૃહીત્વા પ્રાર્થયેત્ ।  
તત્ર મન્ત્રઃ ।

“આયુર્બલંચશોવર્યઃ પ્રજાપશુધનાનિ ચ ।

શ્રિયં પ્રજ્ઞા ચ મેધાં ચ ત્વં નો દેહિ વનસ્પતે ॥ ૧ ॥”

ઇતિ સમ્પ્રાર્થ્ય ઝં ઝ્રૂં તડિત્સ્વાહા ઇતિ મન્ત્રેણ કાષ્ઠં છિત્વા ઝં  
કવીં કામદેવાય સર્વજનપ્રિયાય નમઃ ઇત્યનેન દન્તાન્ સંશોધ્ય  
ઐ ઇતિ બીજેન જિહ્વામુલ્લિખ્ય દન્તકાષ્ઠં ક્ષાલયિત્વા નૈરૂત્યે  
શુદ્ધદેશે નિક્ષિપેત્ ।

મૂલેન મખં પ્રક્ષાલ્યાચમ્ય સ્નાનં કુર્યાત્ ॥

ઇતિ શોચક્રિયા ॥

તતઃ તીર્થસ્નાનં મડ્ગલસ્નાનં ચ સર્વદેવોપયોગિપદ્ધતિમાર્ગેણ  
કૃત્વા ગૃહસ્નાનં કુર્યાત્ ।

### ગૃહસ્નાનપ્રયોગઃ

અથ ગૃહસ્નાનપ્રયોગઃ ।

તાત્કાલિકોદ્ધૃતોદકેન ઉષ્ણોદકેન વા કૃત્વા ત નુ પર્યુષિતશીતોદકેન  
તામ્રાદિબૃહત્પાત્રે જલં ગૃહીત્વા તીર્થાન્યાવાહયેત્ ॥

તત્ર મન્ત્રઃ ॥

“ગડ્ગે ચ યમુને ચૈવ ગોદાવરિ સરસ્વતિ ।

નર્મદે સિન્ધુ કાવેરિ જલેડસ્મિન્ સન્નિધિ કુરુ ॥ ૧ ॥

ॐ पुष्कराधानि तीर्थानि गङ्गाधाः सरितस्तथा ।

आगच्छन्तु पवित्राणि स्नानकाले सदा मम ॥ २ ॥

ब्रह्माण्डोदरतीर्थानि करैःस्पृष्टानि ते र वे ।

तेन सत्येन मे देव तीर्थं देहि दिवाकर ॥ ३ ॥” इति तीर्थन्यावाख्य ॥

ऋतं च सत्यमिति मन्त्रेणाभिमन्त्र्य स्नानं कुर्यात् ॥

अेवं स्नानं कृत्वा शुष्कं शुभं रक्तं वा कार्पासवस्त्रं परिधाय

सूर्यायार्घ्यं दद्यात् ॥

तत्र मन्त्रः ॥

“ओलि सूर्य्य सङ्क्रांशो तेजोराशे जगत्पते ।

अनुकम्पय मां देव गृडाणार्घ्यं नमोऽस्तुते ॥”

इत्यर्घ्यं दत्त्वा स्नानवस्त्रं परिपीड्य आयम्य पञ्चत्रिपुङ्गं कृत्वा

रुद्राक्षमालां धारयेत् ॥

ततो जपस्थाने गत्वा नित्यनैमित्तिकं समाप्य

अश्वत्थोद्गुम्बरप्लक्षानामन्यतमान् वितस्तिमात्रान् दश कीलान् ॥

ॐ नमः सुदर्शनायास्त्राय हृद् इति मन्त्रेणाष्टोत्तरशताभिमन्त्रिताम् ॥

“ॐ ये चात्र विघ्नकर्तारो भुवि दिव्यतरिक्षगाः ।

विघ्नभूताश्च ये यान्ये मम मन्त्रस्य सिद्धिषु ॥ १ ॥

मयैतत्कीलितं क्षेत्रं परित्यज्य विदूरतः ।

अपसर्पन्तु ते सर्वेनिर्विघ्नं सिद्धिरस्तु मे ॥ २ ॥”

इति मन्त्रद्रव्येन दशदिक्षु दश कीलान् निभनेत् ॥

ततस्तेषु ॥

ॐ सुदर्शनायास्त्राय हृद् ॥

इति मन्त्रेण प्रत्येकं कीलकान् सम्पूज्य तद्बाह्ये भूतबलिं दद्यात् ॥

तत्र मन्त्रः ॥

“ये रौद्रकर्माणो रौद्रस्थाननिवासिनः ।

मातरोप्युग्ररूपाश्च गणाधिपतयश्च ये ॥ १ ॥

विघ्नभूताश्च ये यान्ये दिग्विदिक्षु समाश्रिताः ।

તે સર્વે પ્રીતમનસઃ પ્રતિગૃહ્ણન્તિવમં બલિમ્ ॥ ૨ ॥

ઇતિ મન્ત્રદ્વયેન દશદિક્ષુ બાહ્યે માષભક્તબલિં દદાત્ ॥

ઇતિ ભૂતેભ્યો બલિં દત્વા હસ્તૌ પાદૌ પ્રક્ષાલ્યાચામેત્ ॥

તત:

“ૐ અપવિત્રઃ પવિત્રોવા સર્વાવસ્થાં ગતોઽપિ વા ।

યઃ સ્મરેત્યુણ્ડરીકાક્ષં સ બાહ્યાભ્યન્તરઃશુચિઃ ॥ ૧ ॥”

ઇતિ મન્ત્રેણ મણ્ડપાન્તરં પ્રોક્ષ્ય તત્ર તાવત્ આસનભૂમૌ કૂર્મશોધનં કાર્યમ્ ॥

યત્ર જપકર્તા એક એવ તદા કૂર્મમુખે ઉપવિશ્ય જપં તત્રૈવ દીપસ્થાનં ચ કુર્યાત્ ॥

યત્ર બહવઃ જાપકાસ્તત્ર કૂર્મમુખોપરિ દીપમેવ સ્થાપયેત્ ॥

એવં કૂર્મશોધનં વિધાય તત્રાસનાધો જલાદિના ત્રિકોણં કૃત્વા તત્ર ॥

ૐ કૂર્માય નમઃ ॥

ૐ હ્રીં આધારશક્તિકમલાસનાય નમઃ ॥

ૐ પૃથિવ્યૈ નમઃ ॥

ઇતિ ગન્ધાક્ષતપુષ્પૈઃ સમ્પૂજ્ય તપદુરિકુશાસનં તદુપરિ મૃગાજિનં

તદુપરિ કમ્બલાદ્યાસનમાસ્તીર્યં સ્થાપિતાનાં ત્રયાણામાસનાનામુપરિ ક્રમેણ

ૐ અનન્તાસનાય નમઃ ।

ૐ વિમલાસનાય નમઃ ।

ૐ પદ્માસનાય નમઃ ।

ઇતિ મન્ત્રત્રયેણ ત્રીન્ દર્ભાન્ પ્રત્યેકં નિદધ્યાત્ ॥

એવમાસનં સંસ્થાપ્ય તત્ર પ્રાજ્ઞુખ ઉદજ્ઞુખો વા ઉપવિશ્ય આસનશોધનં કુર્યાત્ ॥

તત્ર મન્ત્રઃ ॥

પૃથ્વીતિ મન્ત્રસ્ય મેરુપૃષ્ઠ ઋષિઃ ।

કૂર્મો દેવતા । સુતલગ્છન્દઃ । આસને વિનિયોગઃ ॥

“ૐ પૃથ્વિ ત્વયા ધૃતા લોકા દેવિ ત્વં વિષ્ણુનાધૃતા ॥

ત્વં ચ ધારય માં દેવિ પવિત્રં કુરુ ચાસનમ્ ॥”

ઇતિ મન્ત્રેણ આસનં પ્રોક્ષ્ય ॥

તતો મૂલમન્ત્રેણ શિખાં બદ્ધા આચમ્ય પ્રાણાનાયમ્ય દેશકાલૌ સહીત્યં

श्रीमदुच्छिष्टगणपतिदेवताप्रीतये अमुकमन्त्रसिद्धये अमुकसङ्ख्याजपं  
तत्तद्दशांशोमतर्पणमार्जनब्राह्मणभोजनरूपपुरश्चरणमङ्कं करिष्ये ॥

एति सङ्कलप्य भूतशुद्धिं प्राणप्रतिष्ठाभन्तर्मातृकाभक्तिर्मातृका-  
सृष्टिस्थितिसंसारमातृकान्यासं च सर्वदेवोपयोगिपद्धतिमार्गेण  
कृत्वा गणेशकलामातृकान्यासं च कुर्यात् ॥

तथा य तत्र क्रमः ॥

ॐ अस्य विघ्नेशादिकलामातृकान्यासस्य गणक ऋषिः ।  
नियुद्गायत्री छन्दः । विनायको देवता । ह्रीं बीजानि ।  
स्वराः शक्तयः ।  
सर्वेष्टसिद्धये न्यासे विनियोगः ॥

ॐ गाँ हृदयाय नमः ।  
ॐ गाँ शिरसे स्वाहा ।  
ॐ गूँ शिभायै वषट् ।  
ॐ गौँ कवयाय हुँ ।  
ॐ गाँ नेत्रत्रयाय वौषट् ।  
ॐ गः अस्त्राय कृट् ।  
अेवं षडङ्गन्यासं कृत्वा गजाननं ध्यायेत् ॥

अथ ध्यानम् ।

“गुणानुशवराभीतिपाणिरक्ताब्जहस्तया ।  
प्रिययाविद्गितं रक्तं त्रिनेत्रं गणपं भजे ॥ १ ॥”  
अेवं ध्यात्वा न्यासं कुर्यात् ॥

तथा य तत्र क्रमः ॥

ॐ अँ विघ्नेशङ्गीभ्यां नमः ललाटे । १।  
ॐ आँ विघ्नराजश्रीभ्यां नमः मुण्डवृत्ते । २।  
ॐ ईँ विनायकपुष्टिभ्यां नमः दक्षिणनेत्रे । ३।  
ॐ औँ शिवोत्तमशान्तिभ्यां नमः वामनेत्रे । ४।  
ॐ ऐँ विघ्नकृत्स्वस्तिभ्यां नमः दक्षिणकर्णे । ५।  
ॐ औँ विघ्नहर्तृसरस्वतीभ्यां नमः वामकर्णे । ६।  
ॐ ॠँ गणस्वाहाभ्यां नमः दक्षिणनासापुटे । ७।  
ॐ ॡँ ओकदन्तसुमेधाभ्यां नमः वामनासापुटे । ८।

- ॐ ॐ દ્વિદન્તકાન્તિભ્યાં નમઃ દક્ષિણગણે । ૯ ।  
 ॐ ॐ ગજવક્ત્રકામિનીભ્યાં નમઃ વામગણે । ૧૦ ।  
 ॐ ॐ નિરગ્જનમોહિનીભ્યાં નમઃ ઊર્ધ્વોષ્ઠે । ૧૧ ।  
 ॐ ॐ કપર્દિનટીભ્યાં નમઃ અધરોષ્ઠે । ૧૨ ।  
 ॐ ॐ દીર્ઘજિહ્વાર્વતીભ્યાં નમઃ ઊર્ધ્વદન્તાપડ્કતૌ । ૧૩ ।  
 ॐ ॐ શકુકર્ણજવાલિનીભ્યાં નમઃ અધોદન્તાપડ્કતૌ । ૧૪ ।  
 ॐ ॐ વધભધ્વજનન્દાભ્યાં નમઃ શિરસિ । ૧૫ ।  
 ॐ ॐ ગણેશસુરેશીભ્યાં નમઃ મુખે । ૧૬ ।  
 ॐ ૬ ગજેન્દ્રકામરૂપિણીભ્યાં નમઃ દક્ષિણબાહુમૂલે । ૧૭ ।  
 ॐ ૭ શૂર્પકર્ણામાભ્યાં નમઃ દક્ષિણકૂર્પરે । ૧૮ ।  
 ॐ ૮ ત્રિલોચનતેજોવતીભ્યાં નમઃ દક્ષિણમણિબન્ધે । ૧૯ ।  
 ॐ ૯ લમ્બોદરસત્યાભ્યાં નમઃ દક્ષાડ્ગુલિમૂલે । ૨૦ ।  
 ॐ ૧૦ મહાનન્દવિદ્વેશીભ્યાં નમઃ દક્ષાડ્ગુલ્યત્રે । ૨૧ ।  
 ॐ ૧૧ ચતુર્મૂર્તિસ્વરૂપિણીભ્યાં નમઃ વામબાહુમૂલે । ૨૨ ।  
 ॐ ૧૨ સદાશિવકામદાભ્યાં નમઃ વામકૂર્પરે । ૨૩ ।  
 ॐ ૧૩ આમોદમદજિહ્વાભ્યાં નમઃ વામમણિબન્ધે । ૨૪ ।  
 ॐ ૧૪ દુર્મુખભૂતિભ્યાં નમઃ વામાડ્ગુલિમૂલે । ૨૫ ।  
 ॐ ૧૫ સુમુખભૌતિકાભ્યાં નમઃ વામાડ્ગુલ્યાત્રે । ૨૬ ।  
 ॐ ૧૬ પ્રમોદસિતાભ્યાં નમઃ દક્ષપાદમૂલે । ૨૭ ।  
 ॐ ૧૭ એકપાદરમાભ્યાં નમઃ દક્ષિણજાનુનિ । ૨૮ ।  
 ॐ ૧૮ દ્વિજિહ્મહિષીભ્યાં નમઃ દક્ષિણગુલ્ફે । ૨૯ ।  
 ॐ ૧૯ શૂરભગ્જનીભ્યાં નમઃ દક્ષિણપાદાડ્ગુલિમૂલે । ૩૦ ।  
 ॐ ૨૦ વીરવિકરણાભ્યાં નમઃ દક્ષિણપાદાડ્ગુલ્યત્રે । ૩૧ ।  
 ॐ ૨૧ ષણ્મુખભુકુટીભ્યાં નમઃ વામપાદમૂલે । ૩૨ ।  
 ॐ ૨૨ વરદલજ્જાભ્યાં નમઃ વામજાનુનિ । ૩૩ ।  
 ॐ ૨૩ વામદેવદીર્ઘ ઘોણાભ્યાં નમઃ વામગુલ્ફે । ૩૪ ।  
 ॐ ૨૪ વક્રતુણ્ડ ધનુર્ધરાભ્યાં નમઃ વામપાદાડ્ગુલિમૂલે । ૩૫ ।  
 ॐ ૨૫ દ્વિરદયામિનીભ્યાં નમઃ વામપાદાડ્ગુલ્યત્રે । ૩૬ ।  
 ॐ ૨૬ સેનાનીરાત્રિભ્યાં નમઃ દક્ષિણપાર્શ્વે । ૩૭ ।  
 ॐ ૨૭ કામાન્ધગ્રામણીભ્યાં નમઃ વામપાર્શ્વે । ૩૮ ।  
 ॐ ૨૮ મત્તશશિપ્રભાભ્યાં નમઃ પૃષ્ઠે । ૩૯ ।  
 ॐ ૨૯ વિમત્તલોલલોચનાભ્યાં નમઃ નાભૌ । ૪૦ ।



- ॐ मँ मत्तवाङ्मय्यलाभ्यां नमः शठरे । ४१।  
 ॐ यँ त्वगात्मभ्यां जटिदीप्तिभ्यां हृदि । ४२।  
 ॐ रँ अमृगात्मभ्यां मुण्डिसुभगाभ्यां नमः दक्षांसे । ४३।  
 ॐ लँ मांसात्मभ्यां षडिदुर्भगाभ्यां नमः ककुदि । ४४।  
 ॐ वँ मेदात्मभ्यां नमः वरेष्यशिवाभ्यां नमः वामासे । ४५।  
 ॐ शँ अस्थ्यात्मभ्यां वृषकेतनभगाभ्यां नमः हृदयादिदक्षस्तान्तम् । ४६।  
 ॐ षँ मज्जात्मभ्यां भक्तिप्रियभगिनीभ्यां नमः हृदयादिवामस्तान्तम् । ४७।  
 ॐ शँ शुक्लात्मभ्यां गणेशभोगिनीभ्यां नमः हृदयादिदक्षपादान्तम् । ४८।  
 ॐ हँ प्राण्णात्मभ्यां मेघनादसुभगाभ्यां नमः हृदयादिवामपादान्तम् । ४९।  
 ॐ णँ शक्त्यात्मभ्यां व्याप्तिकालरात्रिभ्यां नमः शठरे । ५०।  
 ॐ क्षँ परमात्मभ्यां गणेश्वरकालिकाभ्यां नमः मुष्पेप१ ॥
- एति सर्वगणेशमन्त्राङ्गभूतविघ्नेशादिकलामातृकान्यासः ॥  
 अथ कलान्यासं कृत्वा प्रयोगोक्तन्यासादिकं कुर्यात् ॥  
 ततः पीठाद्यौ स्थिते सर्वतोभद्रमण्डले गणेशमण्डले वा  
 मण्डूकादिपरतत्त्वान्तपीठदेवताः स्थापयेत् ॥  
 तथा च ॥
- पुष्पाक्षतानादाय स्ववामभागे श्रीगुरुभ्यो नमः । १।  
 दक्षिणे गणपतये नमः । २।  
 मध्ये स्वेष्टदेवतायै नमः । ३।  
 एति नत्वा पीठमध्ये ॐ मँ मण्डूकाय नमः । ४।  
 ॐ कँ कालाग्निरुद्राय नमः । ५।  
 ॐ आँ आधारशक्तये नमः । ६।  
 ॐ कूँ कूर्माय नमः । ७।  
 ॐ अँ अनन्ताय नमः । ८।  
 ॐ पूँ पृथिव्यै नमः । ९।  
 ॐ क्षीँ क्षीरसागराय नमः । १०।  
 ॐ रँ रत्नद्वीपाय नमः । ११।  
 ॐ रँ रत्नवेदिकायै नमः । १२।  
 ॐ कँ कल्पवृक्षायै नमः । १३।  
 ॐ रँ रत्नवेदिकायै नमः । १४।

ઠં રં રત્નસિંહાસનાય નમઃ । ૧૫ ।

ઇત્યુપર્યુપરિ સમ્પૂજ્ય ॥

આગ્રેય્યાં ઠં ધં ધર્માય નમઃ । ૧૬ ।

નૈરૂત્યાં ઠં જ્ઞાં જ્ઞાનાય નમઃ । ૧૭ ।

વાયવ્યે ઠં વૈં વૈરાગ્યાય નમઃ । ૧૮ ।

ઐશાન્યે ઠં ઐં ઐશ્વર્યાય નમઃ । ૧૯ ।

પૂર્વ ઠં અં અધર્માય નમઃ । ૨૦ ।

દક્ષિણે ઠં અં અજ્ઞાનાય નમઃ । ૨૧ ।

પશ્ચિમે ઠં અં અવૈરાગ્યાય નમઃ । ૨૨ ।

ઉત્તરે ઠં અં અનૈશ્વર્યાય નમઃ । ૨૩ ।

ઇતિ પૂજયેત્ ॥

તતઃ પુનઃ પીઠમધ્યે ॥

ઠં ઠાં આનન્દકન્દાય નમઃ । ૨૪ ।

ઠં સં સંવિન્નાલાય નમઃ । ૨૫ ।

ઠં સં સર્વતત્ત્વકમલાસનાય નમઃ । ૨૬ ।

ઠં પ્રં પ્રકૃતિમયપત્રેભ્યો નમઃ । ૨૭ ।

ઠં વિં વિકારમયકેસરેભ્યો નમઃ । ૨૮ ।

ઠં પં પચ્ચાશદ્વર્ણાઢ્યકર્ણિકાભ્યો નમઃ । ૨૯ ।

ઠં અં અર્કમાણ્ડલાય દ્વાદશકલાત્મને નમઃ । ૩૦ ।

ઠં સોં સોમમાણ્ડલાય ષોડશકલાત્મને નમઃ । ૩૧ ।

ઠં વં વહ્નિમાણ્ડલાય દશકલાત્મને નમઃ । ૩૨ ।

ઠં સં સત્ત્વાય નમઃ । ૩૩ ।

ઠં રં રજસે નમઃ । ૩૪ ।

ઠં તં તમસે નમઃ । ૩૫ ।

ઠં ઠાં આત્મને નમઃ । ૩૬ ।

ઠં પં પરમાત્મને નમઃ । ૩૭ ।

ઠં ચં અન્તરાત્મને નમઃ । ૩૮ ।

ઠં જ્ઞાં જ્ઞાનાત્મને નમઃ । ૩૯ ।

ઠં મં માયાતત્ત્વાય નમઃ । ૪૦ ।

ઠં કં કલાતત્ત્વાય નમઃ । ૪૧ ।

ઠં વિં વિદ્યાતત્ત્વાય નમઃ । ૪૨ ।

ॐ पँ परतत्त्वाय नमः । ४३ ।

अेवं पीठदेवताः सम्पूज्य नवपीठशक्तीः पूजयेत् ॥

तद्यथा ।

पूर्वे ॐ तीव्रायै नमः । १ ।

आग्नेय्यां ॐ यालिन्चै नमः । २ ।

दक्षिणे ॐ नन्दायै नमः । ३ ।

नैऋत्ये ॐ भोगदायै नमः । ४ ।

पश्चिमे ॐ कामरूपिण्यै नमः । ५ ।

वायव्ये ॐ उग्रायै नमः । ६ ।

उत्तरे ॐ तेजोवत्यै नमः । ७ ।

अैशान्ये ॐ सत्यायै नमः । ८ ।

पीठमध्ये ॐ विघ्ननाशिन्यै नमः । ९ ।

एति पीठशक्तीः सम्पूज्य पात्रासादनं कुर्यात् ॥

अथ पात्रासादनप्रयोगः ॥

तत्र पात्रासादनं सर्वदेवोपयोगिपद्धतिमार्गेण सविस्तरं कृत्वा

अशक्तश्चेत्साधारणं कुर्यात् ॥

तत्र क्रमः ॥

तत्रादौ गन्धाक्षतादिपूजोपकरणानिस्वदक्षिणपार्श्वे संस्थाप्य जलार्थं

भृङ्गान् व्यजनं छात्रदर्शयामराणि वामपार्श्वे स्थापयित्वा

कलशस्थापनं कुर्यात् ॥

अथ कलशस्थापनप्रयोगः ॥

स्ववामभागे त्रिकोणमण्डलं कृत्वा जलेन प्रोक्ष्य त्रिकोणान्तर्मायां विलिप्या ॥

ॐ ह्रीं आघार्शक्त्यै नमः ।

एति सम्पूज्य ततो मूलेन नमः ।

एति त्रिपदाधारे प्रक्षाल्य त्रिकोणमध्ये संस्थाप्य तत्रसुदर्शनायास्त्राय

हृद् एति मन्त्रेण कलशं प्रक्षाल्य आधारोपरि हस्तद्वयेन संस्थाप्य

रक्तवस्त्रमाल्यादिना भूषयित्वा मूलेन नमः ।

एति जलेनापूर्य ॥

ॐ भूर्भुवः स्वः वरुण एडागच्छ एडतिष्ठ ॥

ઇતિ વરુણમાવાહ્ય સ્વેષ્ટદેવ ધ્યાત્વા ગન્ધપુષ્પૈઃ સમ્પૂજયેત્ ॥

ઇતિ કલશસ્થાપનમ્ ॥

અથ શડ્ધમસ્થાપનપ્રયોગઃ ॥

સ્વદક્ષિણે કલશોક્તવિધ્યાનુસારેણાધારં સંસ્થાપ્ય ઐં સુદર્શનાયાસ્ત્રાય કૃટ્ ॥

ઇતિ શડ્ધમં પ્રક્ષાલ્ય આધારોપરિ સંસ્થાપ્ય મૂલેન નમઃ ઇતિ જલેનાપૂર્ણ ॥

પ્રણવેન ગન્ધાદિભિઃ સમ્પૂજ્યાભિમન્ત્રયેત્ ॥

“ઐં શડ્ધમાદૌ ચન્દ્રદૈવત્યં કુક્ષૌ વરુણદેવતા ।

પૃષ્ઠે પ્રજાપતિશ્ચૈવમન્ત્રે ગડ્ગા સરસ્વતી ॥ ૧ ॥

ત્રૈલોક્યે તાનિ તીર્થાનિ વાસુદેવસ્ય ચાજ્ઞયા ।

શડ્ધમે તિષ્ઠન્તિ વિપ્રેન્દ્ર તસ્માચ્છડ્ધમં પ્રપૂજયેત્ ॥”

ઇત્યભિમન્ત્ર્ય પ્રાર્થયેત્ ॥

“ઐં ત્વં પુરા સાગરોત્પન્નો વિષ્ણુના વિધૃતઃ કરે ।

નિર્મિતઃ સર્વદેવૈશ્ચ પાગ્ધ્યજન્ય નમોઽસ્તુ તે ॥ ૨ ॥

પાગ્ધ્યજન્યાય વિઘ્ને પાવમાનાય ધીમહિ ।

તન્નઃ શડ્ધમઃ પ્રયોદયાત્ ॥” ઇતિ પ્રાર્થ્ય શડ્ધમુદ્રાં પ્રદશયેત્ ।

ઇતિ શડ્ધમસ્થાપનમ્ ॥

ઘણ્ટાસ્થાપનપ્રયોગઃ

અથ ઘણ્ટાસ્થાપનપ્રયોગઃ ।

સ્વવામભાગે ઘણ્ટાં સંસ્થાપ્ય ।

“આગમાર્થં તુ દેવાનાં ગમનાર્થં તુ રક્ષસામ્ ।

ઘણ્ટાનાદં પ્રકુર્વીત પશ્ચાદ્ઘણ્ટાં પ્રપૂજેત્ ॥ ૧ ॥

“ઐં ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ ગરુડાય નમઃ આવાહયામિ ।

સર્વોપચારાર્થં ગન્ધાક્ષતપુષ્પાણિ સમર્પયામિ નમસ્કરોમિ ॥

ઇત્યાવાહ્ય ॥

“ઐં જગદ્ધ્વનિમન્ત્રમાતઃ સ્વાહા ॥”

ઇતિ મન્ત્રેણ ઘણ્ટાસ્થિતગરુડં ઘણ્ટાં ચ સમ્પૂજ્ય પ્રણમ્ય ગરુડમુદ્રાં પ્રદશયેત્ ॥

ઇતિ ઘણ્ટાસ્થાપનમ્ ॥

ततः शङ्खात्पूर्वादिप्रादक्षिण्येन पाद्यार्घ्यायमनीयमधुपर्कस्नानार्थं  
पञ्चापात्राणि अशक्तश्चेत्तर्हि ऐकमेव पात्रं सन्धाप्य सामान्यविधिना पूजयेत् ॥  
अेवं पूजापात्राणि सम्पाद्य ॥

## प्राणप्रतिष्ठां

प्रयोगोक्ते यन्त्रे मूर्तौ वा अञ्च्युत्तारणपूर्वकं प्राणान्प्रतिष्ठापयेत् ॥

अथ प्राणप्रतिष्ठाप्रयोगः ॥

आयम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य ममेत्यादिअमुकगणपतिर्देवतानूतनयन्त्रे  
(मूर्तौ वा) प्राणप्रतिष्ठां करिष्ये ॥

एति सङ्कल्प्य ॥

अस्य श्रीप्राणप्रतिष्ठामन्त्रस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋषयः ।

ऋजयजुःसामानिच्छन्दांसि ।

त्रियामयवपुःप्राणाभ्या देवता । आँ बीजम् । ह्रीँ शक्तिः । ऊँ कीलकम् ।

अस्मिन्नूतनयन्त्रे अस्यां (नूतनमूर्तौ वा) प्राणप्रतिष्ठापने विनियोगः ।

एति जलं क्षिपेत् ॥

करेणाच्छाद्य ।

ॐ आँ ह्रीँ ऊँ यँ रँ लँ वँ शँ षँ सँ लँ सः सोलँ ।

अस्य श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतेः सपरिवारयन्त्रस्य (मूर्तेर्वा) प्राणा एव प्राणाः ॥ १ ॥

पुनः ॐ आँ ह्रीँ ऊँ यँ रँ लँ वँ शँ षँ सँ लँ सः सोलँ ।

अस्य श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतेः सपरिवारयन्त्रस्य (मूर्तेर्वा) जुव एव स्थितः ॥ २ ॥

ॐ आँ ह्रीँ ऊँ यँ रँ लँ वँ शँ षँ सँ लँ सः सोलँ ।

अस्य श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतेः सपरिवारयन्त्रस्य (मूर्तेर्वा) सर्वेन्द्रियाणीव स्थितानि ॥ ३ ॥

ॐ आँ ह्रीँ ऊँ यँ रँ लँ वँ शँ षँ सँ लँ सः सोलँ ।

अस्य श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतेः सपरिवारयन्त्रस्य (मूर्तेर्वा)

वाङ्मनस्त्वक्ष्यक्षुः श्रोत्रजिह्वाघ्राणपाणिपादपायूपस्थानि एतेवागत्य

सुभं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा ॥ ४ ॥

एति प्राणान्प्रतिष्ठाप्य गर्भाधानादिपञ्चदशसंस्कारसिद्ध्ये पञ्चदशप्राणवावृत्तीः कृत्वा ।

अनेन श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतेः सपरिवारयन्त्रस्य (मूर्तेर्वा)

ગર્ભાધાનાદિપચ્ચદશસંસ્કારાન્સમ્પાદયામિ ઇતિ વદેત્ ॥

એવં પ્રાણપ્રતિષ્ઠાપ્રયોગઃ ॥

તત આવાહનાદિપૂજાં કુર્યાત્ ।

તથથા ॥

અથાવાહનમ્ ।

અક્ષતાનાદાય

“દેવેશ ભક્તિસુલભ પરિવારસમન્વિત ।

યાવત્ત્વાં પૂજયિષ્યામિ તાવદેવ ઇહાવહ ॥ ૧ ॥

આગચ્છ ભગવન્દેવ સ્થાને ચાત્ર સ્થિતોભવ ।

યાવત્પૂજાં કરિષ્યામિ તાવત્ત્વં સન્નિધૌ ભવ ॥ ૨ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતિર્દેવતામાવાહયામિ ।

ઇત્યાવાહનમ્ ॥ ૧ ॥”

“તવેયં મહિમામૂર્તિસ્તસ્યાં ત્વાં સર્વગ પ્રભો ।

ભક્તિસ્નેહસમાકૃષ્ટદીપવત્સ્થાપયામ્યહમ્ ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતિદેવ ઇહ તિષ્ઠ ।

ઇતિ સ્થાપનમ્ ॥ ૨ ॥

“અનન્યા તવ દેવેશ મૂર્તિશક્તિરિયં પ્રભો ।

સાન્નિધ્યં કુરુ તસ્યાં ત્વં ભક્તાનુગ્રહતત્પર ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતિદેવ ઇહ સન્નિધેહિ ।

ઇતિ સન્નિધાપનમ્ ॥ ૩ ॥

“આજ્ઞયા તવ દેવેશ કૃપામ્ભોષે ગુણામ્ભુષે ।

આત્માનન્દૈકતૃપ્તં ત્વાં નિરુણાધિ પિતર્ગુરો ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતિદેવ ઇહ સન્નિરુધ્ય ।

ઇતિ સન્નિરોધનમ્ ॥ ૪ ॥

“અજ્ઞાનાદુર્મનસ્ત્વાદ્વા વૈકલ્યાત્સાધનસ્ય ચ ।

યદપૂર્ણં ભવેત્કૃત્યં તદાપ્યભિમુખો ભવ ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐ ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતિદેવ ઇહ સમ્મુખો ભવ ।

ઇતિ સમ્મુખીકરણમ્ ॥ ૫ ॥

“અભક્તવાઝ્મનશ્ચક્ષુઃ શ્રોત્રદૂરાતિગદ્યુતે ।

स्वतेजःपञ्चरेणुशु वेष्टितो भव सर्वतः ॥ १ ॥”

मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतिदेव अवगुण्ठितो भवः ।  
 छत्यवगुण्ठनम् ॥ ६ ॥

“यस्य दर्शनमिच्छन्ति देवाः स्वाभीष्टसिद्धये ।  
 तस्मै ते परमेशाय स्वागतं स्वागतं य ते ॥ १ ॥”

मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः सुस्वागतं समर्पयामि ।  
 छति सुस्वागतम् ॥ ७ ॥

“दैवदेव महाराजप्रियेश्वर प्रजापते ।  
 आसनं दिव्यमीशान दास्येऽहं परमेश्वर ॥ १ ॥

अपराधो भवत्येव सेवकस्य पदेपदे ।  
 डोऽपरः सडतां लोडे डेवलं स्वामिनं विना ॥ २ ॥”

मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः आसनं समर्पयामि ।  
 छत्यासनम् ॥ ८ ॥

ततः पार्थयेत् ॥

तत्र मन्त्रः ॥

“स्वागतं देवदेवेश मद्भाग्यात्वमिडागतः ।

प्राकृतं त्वं य दृष्ट्वा मां बालवत्परिपालय ॥ १ ॥”

मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः प्रार्थनां समर्पयामि नमस्करोमि ।  
 छति प्रार्थना ॥ ९ ॥

अथ पाधादिपूजाप्रयोगः ॥

“यद्भक्तिलेशशसम्पर्कित्परमानन्दसम्भवः ।

तस्मै ते यरणाब्जाय पाद्यं शुद्धाय कल्पये ॥ १ ॥”

मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः पाद्यं समर्पयामि ।  
 छति पाद्यम् ॥ १० ॥

तापत्रयहरं दिव्यं परमानन्दलक्षणम् ।

तापत्रयविनिर्मुक्त तवार्घ्यं कल्पयाम्यहम् ॥ १ ॥”

मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः छदमर्घ्यं समर्पयामि ।  
 छत्यर्घ्यः ॥ ११ ॥

“वेदानामपि देवाय वेदानां देवतात्मने ।

આચામ કલ્પચામીશ શુદ્ધાનાં શુદ્ધિ હેતવે ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ આચમનીયં સમર્પયામિ ।  
ઇત્યાચમનમ્ ॥ ૧૨ ॥

ઇત્યાચમનં દત્ત્વા મધુપર્કપગ્ચામૃતસ્નાનાદિ ચ સર્વદેવોપયોગિપદ્ધતિમાર્ગેણ કુર્યાત્ ॥

અશક્તશ્ચેજ્જલસ્નાનં મધુસ્નાનં શુદ્ધોદકસ્નાનં ચ કુર્યાત્ ॥

તદ્યથા ॥

“ ગડ્ગાસરસ્વતીરેવાપયોષ્ણી નર્મદાજલૈઃ ।

સ્નાપિતોડસિ મયા દેવ તથા શાન્તિ કુરુષ્વમે ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ જલસ્નાનં સમર્પયામિ ।  
ઇતિ જલસ્નાનમ્ ॥ ૧૩ ॥

“તરુણપુષ્પસદ્ભૂતં સુસ્વાદુ મધુરં મધુ ।

તેજઃ પુષ્ટિકરં દિવ્યં સ્નાનાર્થં પ્રતિ ગૃહ્યતામ્ ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ મધુસ્નાનં સમર્પયામિ ॥ ૧૪ ॥

“ગડ્ગાસરસ્વતીરેવાપયોષ્ણી નર્મદાજલૈઃ ।

સ્નાપિતોડસિ મયા દેવ તથા શાન્તિ કુરુષ્વ મે ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ શુદ્ધોદકસ્નાનં સમર્પયામિ ।  
ઇતિ શુદ્ધોદકસ્નાનમ્ ॥ ૧૫ ॥

એવં સ્નાનં સમર્પયાચમનં દદ્યાત્ ॥

તતઃ ।

“સર્વભૂષાદિકેસામ્યે લોકલજ્જાનિવારણે ।

મયૈવાપાદિતે તુભ્યં વાસસી પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ રક્તવસ્ત્રં સમર્પયામિ ।  
ઇતિ રક્તવસ્ત્રમ્ ॥ ૧૬ ॥

“નવભિસ્તન્તુભિર્યુક્તં ત્રિગુણં દેવતામયમ્ ।

ઉપવીતં ચોત્તરીયં ગૃહાણ પરમેશ્વર ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ યજ્ઞોપવીતં સમર્પયામિ ।  
ઇતિ યજ્ઞોપવીતમ્ ॥ ૧૭ ॥

“શ્રીખાણં ચન્દનં દિવ્યં ગન્ધાઢ્યં સુમનોહરમ્ ।

વિલેપનં સુરશ્રેષ્ઠ ચન્દનં પ્રતિગૃહ્યતામ્ ॥ ૧ ॥”



मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवःस्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः गन्धं समर्पयामि ॥

अङ्गुष्ठौ कनिष्ठामूललज्जौ गन्धमुद्रा ।

इति गन्धम् ॥ १८ ॥

“अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ कुङ्कुमाक्षताः सुशोभिताः ।

मया निवेदिता भक्त्या गृहाण परमेश्वर ॥ १ ॥”

मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवःस्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः अक्षता-समर्पयामि ।

सर्वाङ्गुलीभिर्दधात् ।

इत्यक्षताम् ॥ १९ ॥

“मात्यादीनि सुगन्धीनि मालत्यादीनि वै प्रभो ।

मयानीतानि पुष्पाणि गृहाण परमेश्वर ॥ १ ॥”

मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवःस्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः रक्तपुष्पं समर्पयामि ॥

तर्ज्यावङ्गुष्ठमूलमग्रे पुष्पमुद्रा ।

इति पुष्पं ८ ॥ २० ॥

अेवं पुष्पान्तं पूजयित्वा प्रयोगोक्तावरणपूजां च कृत्वा धूपादिपूजनं कुर्यात् ॥

॥

अथ धूपादिपूजाप्रयोगः ॥

हुडिति धूपपात्रं सम्प्रोक्ष्य नम इति गन्धपुष्पाभ्यां सम्पूज्य पुरतो

निधाय रं इति वह्निबीजेन उपरि अग्निं संस्थाप्य तद्गुपरि दशाङ्गं

दत्त्वा घण्टां च नादयन् ॥

“वनस्पतिरसोद्भूतो गन्धाढ्यो गन्ध उत्तमः ।

आग्नेयः सर्वदेवानां धूपोऽयं प्रतिगृह्यताम् ॥ १ ॥”

मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवःस्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः धूपं समर्पयामि ॥

इति पठित्वा देवस्य वामभागे धूपपात्रं संस्थाप्य

तर्जनीमूलयोरङ्गुष्ठयोगो धूपमुद्रा तां प्रदर्शयित् ।

इति धूपम् ॥ २१ ॥

ततो दीपपात्रं गोघृतेनापूर्य वार्षाक्षरतन्तुभिर्वार्तिं निक्षिप्य

प्रणवेन प्रज्ज्वाल्य घण्टां वादयन् मन्त्रं पठेत् ॥

“सुप्रकाशो मडादीपः सर्वतस्तिमिरापहः ।

સબાહ્યાભ્યન્તરં જ્યોતિર્દીપોયં પ્રતિગહ્યતામ્ ॥ ૧ ॥ ”

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ભુવઃસ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ દીપં સમર્પયામિ ॥

ઇતિ પઠિત્વા દેવસ્ય દક્ષિણાભાગે નિધાય મધ્યમે અડ્ગુષ્ઠલગ્ને દીપમુદ્રા તાં પ્રદર્શયિત્ ।

ઇતિ દીપમ્ ॥ ૨૨ ॥

અથ નૈવેદ્યમ્ ॥

દેવસ્થાગ્રે જલેન ચતુરસ્રં મણ્ડલં કૃત્વા સ્વાર્ણાદિનિર્મિતં  
ભોજનપાત્રં સંસ્થાપ્ય તન્મધ્યે મોદકં ગુડમિશ્રિતપાયસં વા  
નિધાય ઐં યં ઇતિ વાયુ બીજેન દ્વાદશવારાભિમન્ત્રિતાડર્ધજલેન  
સમ્પ્રોક્ષ્ય મૂલેન સંવીક્ષ્ય અધોમુખદક્ષિણાહસ્તોપરિ તદ્દૃશં  
વામં નૈવેદ્યેનાચ્છાદ્ય ઐં યં ઇતિ વાયુબીજં ષોડશઘા સગ્જપ્ય  
વાયુના તદ્ગતદોષાન્ સંશોષ્ય દક્ષિણાકરતલે ઐં રૈં ઇત્યગ્નિબીજં  
વિચિન્ત્ય તત્પૃષ્ઠલગ્નં વામકરતલં કૃત્વા નૈવેદ્યં પ્રદર્શ્ય  
ઐં રૈં ઇતિ વહ્નિબીજેન ષોડશવારં સગ્જપ્ય તદુત્પન્નાગ્નિના તદ્દોષં  
દગ્ધ્વા વામકરતલે ઐં વૈં ઇતિ અમૃતબીજં વિચિન્ત્ય તત્પૃષ્ઠલગ્ને  
દક્ષિણાકરતલં કૃત્વા નૈવેદ્યં પ્રદર્શ્ય ॥

પુનઃ ઐં વૈં ઇતિ સુધાબીજં ષોડશવારં જપિત્વા તદુત્પન્નામૃતધારયા  
પ્લાવિતં વિભાવ્ય મૂલમન્ત્રેણ પ્રોક્ષ્ય ઘેનુમુદ્રાં પ્રદર્શ્ય  
મૂલેનાષ્ટધાભિમન્ત્ર્ય ગન્ધપુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય વામાડ્ગુષ્ઠેન  
નૈવેદ્યપાત્રં સ્પૃષ્ટ્વા દક્ષિણાકરેણ જલં ગૃહીત્વા -  
“સત્પાત્રસિદ્ધિં સુહૃદિર્વિવિધાનેકભક્ષણમ્ ।

નિવેદયામિ દેવેશ સાનુગાય ગૃહાણ તત્ ॥ ૧ ॥ ”

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ભુવઃ સ્વઃ સડ્ગાય સપરિવારાય  
શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ નૈવેદ્યં સમર્પયામિ ઇતિ જલમુત્યૃજ્ય  
અનામામૂલયોરડ્ગુષ્ઠયોગે નૈવેદ્યમુદ્રા તાં પ્રદર્શયિત્ ।  
ઇતિ નૈવેદ્યમ્ ॥ ૨૩ ॥

અથાન્તઃપટમ્ ॥

“બ્રહ્મેશાદ્યૈઃ સરસમભિતઃ સોપવિષ્ટૈઃ સમન્તાચ્છિગ્જદ્વાલવ્યજનૈકરૈર્વાજ્યમાનઃ સપ્તીભિઃ ।  
નર્મક્રીડાપ્રહસનપરાન્પડ્કિત્ત્ભોક્તૃન્હસન્વૈ ભુક્તો પાત્રે કનકઘટિતે ષડ્સાગ્ઘ્રીગણેશઃ ॥ ૧ ॥

શાલીભક્તં સુપકવં શિશિરકરસિતં પાયસાપૂપસૂપં લેહ્યં પેયં  
ચ ચોષ્યં સિતમમૃતકૃલં ધારિકાઘં સુખાધમ્ ।

आज्यं प्राज्यं समोज्यं नयनरुचिकरं राजिकैलामरीचस्वादीयः  
शाडराजुपरिकरममृताडारजोषं जुषस्व ॥ २ ॥” इत्यन्तःपटम् ।  
॥ २४ ॥

“नमस्ते देवदेवेश सर्वतृप्तिकरं परम् ।  
अप्पण्डाननन्दसम्पूर्णा गृडाण जलमुत्तमम् ॥ १ ॥”  
मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः जलं समर्पयामि ।  
इति जलम् ॥ २५ ॥

पुनर्गण्डुषार्थं जलं दत्त्वा मूलेन शुद्धायमनं य दधात् ॥

अथ ताम्बूलम् ॥

“पूगीकृतं मङ्गल्यं नागवल्लीदलैर्युतम् ।  
अलायूष्णादिभिर्युक्तं ताम्बूलं प्रतिगृह्यताम् ॥ १ ॥”  
मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः ताम्बूलं समर्पयामि ।  
इति ताम्बूलम् ॥ २६ ॥

अथ कुलम् ॥

“छंदं कुलं मया देव स्थापितं पुरतस्त्व ।  
तेन मे सङ्गलावाभिर्भवेज्जन्मानि जन्मानि ॥ १ ॥”  
मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः कुलं समर्पयामि ।  
इति कुलम् ॥ २७ ॥

शक्तश्चेत् क्षेत्रादिदक्षिणापर्यन्तं सर्वदेवोपयोगिपद्धतिमार्गेण दत्त्वा आरात्रिकं कुर्यात् ॥

अथ कर्पूररात्रिकम् ॥

“कदलीगर्भसम्भूतं कर्पूरं य प्रदीपितम् ।  
आरात्रिकमडं कुर्वे पश्य मे वरदो भव ॥ १ ॥”  
मूलं पठित्वा ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीमद्दुच्छिष्टगणपतये नमः कर्पूररात्रिकं समर्पयामि ।  
इति पठित्वा मूलेन देवोपरि नेत्रादिपादपर्यन्तं नववारं त्रिवारं वा ब्रामयेत् घण्टां य नादयेत् ।  
इति कर्पूररात्रिकम् ॥ २८ ॥

अथ प्रदक्षिणा ॥

“यानि कानि य पापानि जन्मान्तरकृतानि वै ।  
तानि सर्वाणि नश्यन्तु प्रदक्षिणापदेपदे ॥ १ ॥” इति मन्त्रेण तिस्रः प्रदक्षिणा दधात् ॥

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ભુવઃસ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ પ્રદક્ષિણાં સમર્પયામિ ।  
ઇતિ પ્રદક્ષિણા ॥ ૨૯ ॥

અથ પુષ્પાઞ્જલિઃ ॥

“નાનાસુગન્ધપુષ્પાણિ યથાકાલોદ્ભવાનિ ચ ।  
પુષ્પાઞ્જલિં મયા દત્તં ગૃહાણ પરમેશ્વર ॥ ૧ ॥”

મૂલં પઠિત્વા ઐં ભૂર્ભુવઃસ્વઃ શ્રીમદુચ્છિષ્ટગણપતયે નમઃ પુષ્પાઞ્જલિં સમર્પયામિ ।  
ઇતિ પુષ્પાઞ્જલિઃ ॥ ૩૦ ॥

અથ સાષ્ટાઙ્ગપ્રણામઃ ।

“પ્રપન્નં પાહિ મામીશ ભીતં મૃત્યુઝલણર્વાત્ ॥” ઇતિ વદન્ સાષ્ટાઙ્ગપ્રણામે નામ નિવેદયેત્ ॥ ૩૧ ॥  
તત્સ્તુતિપાઠેણ દેવં સ્તુત્વા બદ્ધાઞ્જલિપૂર્વકં ક્ષમાપયેત્ ॥

“જ્ઞાનતોડજ્ઞાનતો વાથ ચન્મયા ક્ષિયતેડશિવમ્ ।

મમ કૃત્યમિદં સર્વમિતિ દેવ ક્ષમસ્વમે ॥ ૧ ॥” અપરાધસહસ્રાણિ ક્ષિયન્તેડહનિર્શ મયા ।  
દાસોહમિતિ માં મત્વા ક્ષમસ્વ પરમેશ્વર ॥ ૨ ॥

અપરાધો ભવત્યેવ સેવકસ્ય પદેપદે ।

કોડપરઃ સહતાં લોકે કેવલં સ્વામિનં વિના ॥ ૩ ॥

ભૂમૌસ્મલિતપાદાનાં ભૂમિરેવાવલમ્બનમ્ ।

ત્વયિ જાતા પરાધાનાં ત્વમેવ શરણં શિવ ॥ ૪ ॥” ઇતિ બદ્ધાઞ્જલિ પૂર્વકં ક્ષમાપનમ્ ॥ ૩૨ ॥

અથ પ્રાર્થના “ચદુક્તં યદિ ભાવેન પન્નં પુષ્પં ફલં જલમ્ ।

નિવેદિતં ચ નૈવેદ્યં ગૃહાણ ત્વનુકમ્પયા ॥ ૧ ॥” ઇતિ પ્રાર્થ્ય દેવસ્ય દક્ષિણાકરે કિઞ્ચિજ્જલં દદ્યાત્ ।  
ઇતિ પ્રાર્થના ॥ ૩૩ ॥

તતઃ પશ્ચાત્સર્વદેવોપયોગિપદ્ધતિમાર્ગેણ માલાયાઃ સંસ્કારાન્ કુર્યાત્ ॥

અશક્તશ્ચેત્સાધારણસંસ્કારં કુર્યાત્ ॥

તથા ચ જપમાલામાનીય ક્વચિત્પાત્રે વામહસ્તેનાચ્છાદ્ય

મૂલેનાર્ધ્યોદકેનાભ્યુક્ત્ય

“ઐં માલેમાલે મહામાયે સર્વશક્તિ સ્વરૂપિણિ ।

ચતુર્વર્ગસ્ત્વયિ ન્યસ્તસ્તસ્માત્વં સિદ્ધિદા ભવ ॥ ૧ ॥”

ઇત્યનેન ગ ન્ધ પુષ્પાભ્યાં સમ્પૂજ્ય તતો દેવતાનિવેદિતમોદકં તામ્બૂલં

વા સ્વયં ભુક્તા પુનઃ “અવિદ્ધં કુરુ માલે ત્વં સર્વકાર્યેષુ સર્વદા ॥”

एति मन्त्रेण दक्षिणोदस्ते मालामादाय हृदये धारयन् स्वेष्टदेवतां  
ध्यात्वा मध्यमाङ्गुलिमध्यपर्वाणि संस्थाप्य ज्येष्ठात्रेण भ्रामयित्वा  
येकाग्रचित्तो मन्त्रार्थं स्मरन् यथाशक्ति मूलमन्त्रं जपेत् ॥

जपान्ते - “ॐ त्वं माले सर्वदेवानां प्रीतिदा शुभदा मम ।  
शुभं कुरुष्व मे भद्रे यशो वीर्यं य देहि मे ॥ १ ॥”  
ॐ ह्रीं सिद्धयै नमः ॥

एति मालां शिरसि निधाय गोमुष्णीं रक्षसि स्थापयेत् ॥

नाशुचिः स्पशयेत् ।

नान्यस्मै दधात् ।

अशुचिस्थाने न निधापयेत् ।

स्वयोनिद्रामां कुर्यात् ।

ततः कवचस्तोत्रसदस्रनामादिकं पठित्वा पुनः मूलमन्त्रस्य ऋष्यादि  
न्यासं करन्यासं हृदयादिषडङ्गन्यासं च कृत्वा पञ्चोपचारैः

सम्पूज्य पुष्पाञ्जलिं दधात् ।

ततः अर्घोदकेन युलुकमादाय -

“ॐ गुड्यातिगुड्यगोप्ता त्वं गृडाणास्मृत्तं जपम् ।

सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादात्त्वसि स्थितिः ॥ १ ॥”

ॐ एतः पूर्वं प्राणभुद्धिदेवधर्माधिकारतो

जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तितुर्यावस्थासु मनसा वाया कर्मणा उस्ताभ्यां

पदभ्यामुदरेण शिश्रा यत्स्मृतं यद्दुक्तं यद्दुतं तत्सर्वं

ब्रह्मार्पणं भवतु स्वाहा ॥

मां मदीयं च सकलं श्रीमदुच्छिष्टगणपतिदेवतायै समर्पयामि नमः ॥

ॐ तत्सदिति ब्रह्मार्पणं भवतु ॥

एति देवदक्षिणोदरे जपसमर्पणं जलं दत्त्वा कृताञ्जलिपूर्वकं क्षमापनं कुर्यात् ॥

अथ क्षमापनम् ॥

“ आवाहनं न जानामि न जानामि विसर्जनम् ।

पूजाभागं न जानामि त्वं गतिः परमेश्वर ॥ १ ॥

कर्मणा मनसा वाया त्वत्तो नान्या गतिर्मम ।

अन्तश्चरसि भूतानामिष्टस्त्वं परमेश्वर ॥ २ ॥

અન્યથા શરણં નાસ્તિ ત્વમેવ શરણં મમ ।

તસ્માત્કારુણ્યભાવેન રક્ષસ્વ પરમેશ્વર ॥ ૩ ॥

શતયોનિ સહસ્રાણાં સહસ્રેષુ વ્રજામ્બુડમ્ ।

તેષુ યેષ્ટાયલા ભક્તિરચ્યુતાસ્તુ સદા ત્વયિ ॥ ૪ ॥

ગતં પાપં ગતં દુઃખં ગતં દારિદ્યમેવ ચ ।

આગતા સુખસમ્પત્તિઃ પુણ્યાચ્ચ તવ દર્શનાત્ ॥ ૫ ॥

મન્ત્રહીનં ક્રિયાહીનં ભક્તિહીનં સુરેશ્વર ।

યત્પૂજિતં મયા દેવ પરિપૂર્ણં તદસ્તુ મે ॥ ૬ ॥

યદક્ષરપદભ્રષ્ટં માત્રાહીનં ચ યદ્ભવેત્ ।

તત્સર્વં ક્ષમ્ય તાં દેવ પ્રસીદ પરમેશ્વર ॥ ૭ ॥

દેવો દાતા ચ ભોક્તા ચ દેવરૂપમિદં જગત્ ।

દેવં જપતિ સર્વત્રયો દેવઃ સોહમેવ હિ ॥ ૮ ॥

ક્ષમસ્વ દેવદેવેશ ક્ષમ્યતે ભુવનેશ્વર ।

તવ પાદામ્બુજે નિત્યં નિશ્ચલા ભક્તિરસ્તુ મે” ॥ ૯ ॥

ઇતિ કૃતાગ્જલિઃ પ્રાર્થયિત્વા તતઃ શઙ્ખમુદ્ધૃત્ય દેવોપરિ ભ્રામયિત્વા ॥

“સાધુ વાસાધુ વા કર્મ યદ્યદાચરિતં મયા ।

તત્સર્વં કૃપયા દેવ ગૃહાણારાધનં મમ” ॥ ૧ ॥

ઇત્યુચ્ચરન્દેવસ્ય દક્ષિણહસ્તે કિષ્કિન્ધ્રજલં દત્ત્વા પ્રાગ્વદર્ધ્યં

દેવશિરસિ દત્ત્વા શઙ્ખં યથાસ્થાને નિવેશ્ય મુલેન

દેવોચ્છિષ્ટનૈવેદ્યાદિકં શિરસિ ધૃત્વા દેવભક્તેષુ વિભજ્ય

સ્વયં ભુક્તા બલીત્યાદિકં ગતસારનૈવેદ્યં ચ તદુચ્છિષ્ટભોજિને

ઇતિ નિવેદયેત્ ॥

અથ વિસર્જનમ્ ॥

“ગચ્છગચ્છ પરસ્થાને સ્વસ્થાને પરમેશ્વર ।

યં હિ બ્રહ્માદયો દેવા ન વિન્દુઃપરમં પદમ્” ॥ ૧ ॥

ઇત્યક્ષતાન્નિક્ષિપ્ય દેવંસ્વહૃદયમધ્યે સ્થાપયેત્ ॥

તદ્યથા -

“તિષ્ઠ તિષ્ઠ પરસ્થાને સ્વસ્થાને પરમેશ્વર ।

यत्र ब्रह्माद्योदेवाः सर्वे तिष्ठन्ति मे लुटि” ॥ १ ॥

एति देवं लुटये संस्थाप्य मानसोपचारैः सम्पूज्य स्वात्मानं देवदुपं भावयन् यथासुभं विडरेत् ॥

अयं सर्वगणपतिपूजाकमः साधारणः ॥


एति श्रीमदुच्छिष्टगणपत्युपासनापञ्चरत्ने

श्रीमदुच्छिष्टगणपतिपूजापद्धति निरुपणं नाम (पञ्चाङ्गे) द्वितीयं रत्नम् ॥ २ ॥


एति उच्छिष्टगणपतिपूजापद्धतिः समाप्ता ।

Encoded and proofread by Krishna Vallapareddy

---

——  
*Uchchishtaganapati Puja Paddhati*

pdf was typeset on December 3, 2021

——  
Please send corrections to [sanskrit@cheerful.com](mailto:sanskrit@cheerful.com)

